

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka“), [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 116/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli účastníkmi napadnutého konania na strane žalobcov vo veci žaloby o určenie priebehu hranice pozemkov a o vzájomnej žalobe o určenie vlastníckeho práva. V tomto napadnutom konaní rozhodol okresný súd rozsudkom z 12. apríla 2018 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), ktorým žalobu a vzájomnú žalobu v celom rozsahu zamietol. O odvolaní oboch strán sporu rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 14 Co 113/2018 z 30. júla 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú, že rozsudok krajského súdu im nebol zo strany okresného súdu riadne doručený. Dňa 26. februára 2019 podali sťažovatelia proti žalovaným na okresnom súde žalobu o odstránenie stavby. Konanie je vedené pod sp. zn. 14 C 13/2019 (ďalej len „nasledujúce konanie“), pričom na prvom pojednávaní

27. mája 2020 sa sťažovatelia „z prednesu súdu prvý krát dozvedeli o rozhodnutí odvolacieho súdu vo veci sp. zn. 20C/116/2011 a o tom, že predmetný rozsudok im síce nebol reálne doručený a v súdnom spise sa nachádza zmienka o jeho skartácii po neúspešnom doručení Sťažovateľom, avšak považuje sa za doručený.“. Na tomto pojednávaní požiadal právny zástupca sťažovateľov o nahratie rozsudku krajského súdu do svojej elektronickej schránky v rámci napadnutého konania. Následne okresný súd 5. júna 2020 poštou doručil právnomu zástupcovi sťažovateľov rozsudok krajského súdu.

4. Podľa sťažovateľov okresný súd v napadnutom konaní porušil ich označené práva tým, že napriek tomu, že považoval za preukázané, že zásielka obsahujúca rozsudok krajského súdu nebola sťažovateľom účinne doručená, nezisťoval dôvody jeho nedoručenia, ani sa len nepokúsil tento rozsudok krajského súdu sťažovateľom doručiť „ešte raz poštou, resp. na inú adresu alebo iným spôsobom“ a rozsudok krajského súdu „svojvoľne a ústavne nekonformné opatril doložkou právoplatnosti.“. Okresný súd tak sťažovateľom znemožnil v lehote na podanie dovolania podať riadne dovolanie podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), a tým im uprel právo na prístup k súdu.

Sťažovatelia namietajú neúčinnosť doručenia rozsudku krajského súdu do vlastných rúk a argumentujú tým, že úradný záznam v súdnom spise okresného súdu o uplatnení fikcie doručenia a „skartácii rozsudku nie je pravdivý, nakoľko platné doručenie rozsudku nebolo do súčasnosti vykonané a Sťažovatelia v predmetnom konaní sa ani po viac ako roku nemohli oboznámiť s obsahom tohto rozhodnutia.“. Sťažovatelia argumentujú aj pochybením súdneho doručovateľa, čo s odkazom na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 148/2018 potvrdzuje zodpovednosť okresného súdu za správnosť doručenia meritórneho rozhodnutia.

5. Postup okresného súdu v napadnutom konaní v súvislosti s doručovaním rozsudku krajského súdu zasiahol podľa sťažovateľov do ich procesných práv „a v tej súvislosti aj do ich hmotnoprávneho postavenia, ale de facto predstavuje aj vznik prieťahov“ v napadnutom konaní, ktoré doteraz nebolo právoplatne ukončené a „trvá tak už viac ako 9 rokov“. Podľa sťažovateľov neúčinnosť doručenia rozsudku krajského súdu nemožno

pričítať sťažovateľom, ale výhradne iba okresnému súdu, ktorý nepostupoval „*zákonným spôsobom a nesprávne a zjavne arbitrárne uplatnil fikciu doručenia daného rozsudku Sťažovateľom, a to aj bez splnenia všetkých potrebných náležitostí.*“.

6. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd v ich veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Zároveň sťažovatelia žiadajú priznať finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

13. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej

neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09).

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

17. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepoužíva. Dedenie sa zaručuje.

18. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

19. Podstatou námietok sťažovateľov sú tvrdenia o porušení ich označených práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1

dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní pri doručovaní rozsudku krajského súdu.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým konaním okresného súdu

20. Medzi základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne (II. ÚS 27/07, IV. ÚS 195/07).

21. Účelom citovaného čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

22. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, rozsudok ESLP z 29. 7. 1998, č. 25201/94, ale aj I. ÚS 303/06, IV. ÚS 351/09, II. ÚS 458/2010).

23. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05).

24. Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

25. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní v namietanej veci aj okresný súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená.

26. Doručovanie písomností upravuje Civilný sporový poriadok všeobecne v § 105 až § 116. Konajúce súdy doručujú písomnosti na pojednávaní alebo pri inom úkone, čím nie je dotknutá povinnosť takého súdu doručovať písomnosť do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu. V prípadoch, keď nemožno doručiť písomnosť na pojednávaní alebo elektronicke, konajúci súd doručuje na adresu na doručovanie prostredníctvom doručujúceho orgánu. V prípade fyzickej osoby je adresou na doručovanie adresa evidovaná v registri obyvateľov Slovenskej republiky.

27. Podľa § 111 ods. 2 CSP sa do vlastných rúk doručujú písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon. Takou písomnosťou je aj rozsudok súdu. Zákonodarca v Civilnom sporovom poriadku sprísnil úpravu fikcie doručenia. V zmysle § 111 ods. 3 CSP ak nemožno doručiť písomnosť určenú do vlastných rúk na adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky, považuje sa písomnosť za doručенú v deň, keď sa ako nedoručená vráti konajúcemu súdu, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie.

28. Ak má adresát inú adresu na doručovanie, ktorú konajúcemu súdu neoznámi, súd nemá po nedoručení následne povinnosť zisťovať skutočné adresy strán sporu. Každá osoba je zodpovedná za údaje, ktoré má uvedené vo verejných registroch vrátane registra obyvateľov Slovenskej republiky. Ak sa strana sporu dlhšie nezdržiava na evidovanej adrese, môže si zabezpečiť na evidovanej adrese preberanie písomností splnomocnencom alebo si môže zariadiť posielanie písomností na adresu, na ktorej sa dlhšie zdržiava.

29. Zmyslom právnej úpravy doručovania súdnych zásielok obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku je pomocou sprísnenej fikcie doručenia odstrániť sporné situácie týkajúce sa presného určenia momentu doručenia písomnosti strane sporu, ktorý je dôležitý pre správne počítanie lehôt ustanovených zákonom (napr. aj pre lehotu na podanie opravného prostriedku).

30. Zákonodarca ustanovuje v § 114 CSP výnimky z fikcie doručenia, ktoré majú zmierniť tvrdosť uvedenej fikcie. Podľa tohto ustanovenia ak nastala fikcia doručenia a adresátovi doručením začala plynúť lehota, ktorú zmeškal, pretože sa o písomnosti nedozvedel, konajúci súd môže zmeškanie lehoty odpustiť. Podmienkou odpustenia zmeškania lehoty je kumulatívne naplnenie dvoch podmienok – adresát sa z ospravedlniteľného dôvodu nezdržiaval na adrese podľa § 106 CSP a v tejto súvislosti neporušil žiadnu právnu povinnosť. Strana musí okrem preukázania podmienok podľa § 114 CSP splniť aj podmienky podľa § 122 CSP, a to podať návrh na odpustenie zmeškania lehoty a do 15 dní od odpadnutia prekážky, pre ktorú strana procesný úkon zmeškala, pripojiť aj zmeškaný úkon (napr. vyjadrenie, odvolanie, dovolanie a pod.).

31. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, ako aj predloženého súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovatelia mali možnosť požiadať o odpustenie zmeškania lehoty podľa § 114 CSP. O vydaní rozsudku krajského súdu sa mohli sťažovatelia prvýkrát dozvedieť 27. mája 2020 na pojednávaní v nasledujúcom konaní vedenom na okresnom súde, ako to aj uviedli v ústavnej sťažnosti. O uplatnenej fikcii doručenia rozsudku krajského súdu sa mohla sťažovateľka dozvedieť 2. júna 2020, keď jej bolo umožnené nahliadnuť do súdneho spisu okresného súdu (č. I. 787), a potom následne aj 13. júla 2020. Zo súdneho spisu tiež vyplýva, že 15. júla 2020 sťažovatelia splnomocnili právneho zástupcu zastupujúceho ich v nasledujúcom konaní na zastupovanie aj v napadnutom konaní, pričom tento právny zástupca následne požiadal okresný súd o sprístupnenie elektronického súdneho spisu (č. I. 723).

32. K námietke sťažovateľov o skartácii rozsudku krajského súdu ústavný súd poukazuje na postup okresného súdu v zmysle § 31a ods. 9 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), podľa ktorého ak ide o doručovanie listinného rovnopisu elektronického úradného dokumentu, platí, že orgán verejnej moci si odoslaním elektronického úradného dokumentu podľa ods. 1 vyhradil, že poštová zásielka, ktorej obsahom je listinný rovnopis tohto dokumentu, nemá byť vrátená; poštový podnik takú poštovú zásielku, ak ju nemožno dodať adresátovi, zničí do 30 dní odo dňa doručenia informácie o výsledku doručenia.

Postup okresného súdu bol súladný so zákonom o e-Governmente prostredníctvom projektu centrálného úradného doručovania na základe spolupráce medzi Národnou agentúrou pre sieťové a elektronické služby a Slovenskou poštou, ktorý umožňuje v plnej miere štátnym orgánom komunikovať s adresátmi, ktorí nemajú aktivovanú elektronickú schránku, elektronicky.

33. Ústavný súd vo svojej stabilnej judikatúre uvádza, že postup a rozhodnutie konajúceho súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96,

I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00), resp. postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa (m. m. III. ÚS 804/2016, II. ÚS 465/2017, I. ÚS 156/2018, II. ÚS 153/2019).

34. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľov, ktorí poukázali na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 148/2018, ústavný súd ozrejmuje, že v tam vedenej veci došlo zo strany súdu prvej inštancie a poštového podniku k porušeniu predpisov spôsobom, že poštová zásielka účastníkovi konania bola po oznámení jej uloženia pred uplynutím odbernej lehoty vrátená späť súdu, a tak mu bolo znemožnené zásielku prevziať. V posudzovanom prípade je zrejmé, že okresný súd pri doručovaní rozsudku krajského súdu postupoval v súlade s Civilným sporovým poriadkom aj so zákonom o e-Governmente; poštová zásielka bola doručovaná na adresu sťažovateľov evidovaných v registri obyvateľov Slovenskej republiky (tak ako pri ostatných zásielkach doručovaných im v napadnutom konaní, pozn.), z dôvodu ich nezastihnutia bola uložená na vyzdvihnutie počas 18-dňovej odbernej lehoty a po jej uplynutí bola aplikovaná fikcia doručenia v zmysle § 111 ods. 3 CSP.

35. Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi postupom okresného súdu v napadnutom konaní vrátane postupu pri úkone doručovania, ktorý bol predpisom vyhovujúci, a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, odmietol túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

36. Nad rámec uvedeného ústavný súd ozrejmuje, že už v uznesení sp. zn. IV. ÚS 224/2018 z 22. marca 2018 konštatoval, že samotnú žiadosť sťažovateľa ako adresáta doručenia, ktorej predmetom je odpustenie zmeškania lehoty, možno považovať za iný právny prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd poskytuje a na ktorého použitie bol sťažovateľ oprávnený podľa § 114 CSP.

Z uvedeného dôvodu by v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde bolo možné ústavnú sťažnosť sťažovateľov vyhodnotiť a následne odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde aj ako neprípustnú z dôvodu nevyčerpania iného účinného prostriedku nápravy pred podaním ústavnej sťažnosti.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým konaním okresného súdu

37. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

38. Ústavný súd vychádza aj zo svojej doterajšej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte môže dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (III. ÚS 71/2018, I. ÚS 61/2020).

39. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, ani zo súdneho spisu v tejto veci nie je sporné, že okresný súd doručoval poštovú zásielku s rozsudkom krajského súdu sťažovateľom na ich adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky, a to 26. augusta 2019. Dňa 28. augusta 2019 bola zásielka uložená na doručujúcom poštovom podniku, pričom lehota na prevzatie poštovej zásielky uplynula 16. septembra 2019. Výsledok o nedoručení zásielky bol okresnému súde oznámený 17. septembra 2019. Uvedený dátum sa súčasne v zmysle § 111 ods. 3 CSP považoval za deň doručenia. Okresný súd, zohľadňujúc princíp právnej fikcie doručenia, prijal záver, že v danom prípade došlo k doručeniu písomnosti sťažovateľom, a k 18. septembru 2019 vyznačil doložku o právoplatnosti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu.

40. Ústavný súd v okolnostiach danej veci nezistil priamu príčinnú súvislosť medzi postupom okresného súdu pri doručovaní rozsudku krajského súdu a namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

41. V posudzovanom prípade je tiež zrejmé, že napadnuté konanie pred okresným súdom bolo v čase doručenia ústavnej s'ťažnosti (4. augusta 2020, pozn.) skončené, a to na základe vydania meritórneho rozhodnutia, rozsudku z 12. apríla 2018. V posudzovanej veci si teda okresný súd z hľadiska požiadavky odstránenia stavu právnej neistoty svoju úlohu v rámci prvoinštančného konania splnil vydaním meritórneho rozhodnutia a jeho doručením stranám sporu, pričom, ako je už uvedené, rozsudok okresného súdu nadobudol v spojení s rozsudkom krajského súdu právoplatnosť 18. septembra 2019.

42. Vo veci s'ťažovateľov v čase podania ústavnej s'ťažnosti už netrval namietaný zásah zo strany okresného súdu, čo vylučuje, aby mohol ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej s'ťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu. Ústavný súd preto ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým konaním okresného súdu

43. V súvislosti s námietkou porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu v tejto časti ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľov absentuje odôvodnenie namietaného porušenia označených práv (požiadavka plynúca z § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), teda konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa s'ťažovateľov k ich porušeniu dôjsť.

44. Ústavný súd preto odmietol túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

45. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu